

INFORMACJE O UNICEF

Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci UNICEF powstał ponad 60 lat temu i jest największą organizacją na świecie, której działalność w całości dedykowana jest dzieciom. UNICEF działa w ponad 190 krajach, walcząc z głodem i niedożywieniem, zapewniając dostęp do czystej wody, chroniąc prawa dzieci do nauki i życia wolnego od przemocy. UNICEF organizuje opiekę medyczną, dostarcza lekarstwa oraz prowadzi programy szczepień. Wieloletnie doświadczenie oraz skuteczność działań stawia UNICEF na czele organizacji niosących natychmiastową pomoc w sytuacjach klęski humanitarnej. **UNICEF działa, aby umożliwić dzieciom jak najlepszy start w życiu.** Zapewniamy przyszłym matkom odpowiednie odżywianie, dostęp do opieki prenatalnej oraz okołoporodowej, wiedząc, że dobry stan dziecka zależy od zdrowia matki. Uświadamiamy kobietom, jak ważne jest karmienie piersią. Uczymy przyszłe matki, jak poradzić sobie z chorobami wieku dziecięcego, pokazujemy, jak powinny wyglądać odpowiednie warunki sanitarne i właściwa higiena. Pomagamy dzieciom przetrwać pierwsze lata życia, prowadząc kampanie szczepień na całym świecie. Zapewniamy 40% wszystkich szczepionek w krajach rozwijających się. Dzięki temu prawie 100 milionów dzieci jest odpornych na najgroźniejsze dla życia choroby. **UNICEF pomaga dzieciom przeżyć i rozwijać się w zdrowiu.** Tworzymy odpowiednie mechanizmy, by mieć pewność, że wszystkie dzieci będą zarejestrowane po urodzeniu. Przekonujemy, że każde dziecko powinno mieć równe szanse, niezależnie od płci, koloru skóry, religii czy narodowości. Tłumaczymy, dlaczego czas poświęcony na naukę i zabawę jest tak ważny dla prawidłowego rozwoju dziecka. Staramy się, by opieka medyczna, odpowiednie odżywianie, woda pitna i urządzenia sanitarne były dostępne dla wszystkich dzieci i ich rodziców. Dostarczamy na masową skalę moskitiery chroniące przed komarami roznoszącymi malarię, która w najbardziej zagrożonych krajach świata dziesiątkuje najmłodszych. Robimy wszystko, by zmniejszyć ryzyko HIV/AIDS wśród młodych ludzi, a zakażone matki uczymy, jak uchronić przed chorobą ich dzieci. Szczególny nacisk kładziemy na to, by dzieci osierocone z powodu HIV/AIDS zostały objęte odpowiednią opieką. Wspólnie ze społecznościami lokalnymi budujemy bezpieczne środowisko, wolne od przemocy i dyskryminacji. Jesteśmy po to, by zapewnić najmłodszym szczęśliwe dzieciństwo. **UNICEF dba o umożliwienie nauki wszystkim dzieciom, od wieku przedszkolnego do dorosłości.** Edukacja jest niezbędnym elementem prawidłowego rozwoju człowieka. Każde dziecko ma do niej prawo. Nawet w czasie konfliktów i klęsk żywiołowych zapewniamy dzieciom możliwość uczenia się. Tworzymy tymczasowe szkoły, dostarczamy materiały edukacyjne: podręczniki, tablice, przybory szkolne, namioty, w których odbywają się lekcje. UNICEF pomaga szkolić nauczycieli, zachęca rodziców, by wysyłali swoje dzieci do szkoły, przygotowuje pomieszczenia do nauki i opracowuje odpowiednie programy. Przykładamy dużą wagę do zapewnienia jednakowego dostępu do edukacji dziewczynkom i chłopcom. Staramy się usunąć przeszkody, które uniemożliwiają dziewczynkom podjęcie nauki lub nie pozwalają na ukończenie szkoły. Dbamy, by szkoły były bezpieczne i odpowiednio wyposażone. Apelujemy do rządów państw, by poświęcały więcej uwagi i funduszy na poprawienie poziomu edukacji. **UNICEF prowadzi działania, których celem jest ochrona dzieci przed wykorzystaniem i przemocą.** Wspieramy kampanie, których celem jest walka z pracą nieletnich. Rozwijamy programy edukacyjne, mające na celu zmianę zwyczajów krzywdzących dzieci. Uświadamiamy dzieciom, jakie mają prawa, i pomagamy zdobyć umiejętności, które pozwolą im bronić się przed przemocą. Walczymy z handlem dziećmi, wcielaniem ich do wojska i wykorzystywaniem seksualnym. Prowadzimy akcje informacyjne wyjaśniające, jak wielkim zagrożeniem są miny lądowe i jak się przed nimi chronić.

UNICEF tworzy dzieciom bezpieczne środowisko, szczególnie w sytuacjach kryzysowych.

Wojna i klęski żywiołowe są ogromnym zagrożeniem dla życia i zdrowia dzieci. UNICEF jest jedną z pierwszych organizacji, która dostarcza pomoc humanitarną na miejsce tragedii. Zapewniamy dzieciom żywność, wodę i opiekę medyczną. Pomagamy połączyć rodziców z

dziećmi w przypadku, gdy zostaną rozdzielone, otaczamy je opieką, gdy tracą najbliższych. Kładziemy nacisk na to, by nawet w czasie wojny dzieci uczęszczały do szkoły, która będzie dla nich bezpiecznym miejscem nauki i zabawy. Jesteśmy twórcami idei DNI POKOJU, kiedy wrogie sobie siły godzą się na przerwę w walkach na tyle długą, by wszystkie dzieci zostały zaszczerpione przeciwko groźnym dla życia chorobom.

CZYM SĄ PRAWA DZIECKA

Istota praw dziecka W 1948 roku ONZ proklamowało Powszechną Deklarację Praw Człowieka. W tym dokumencie zostały określone podstawowe prawa człowieka. Prawa człowieka przysługują każdemu człowiekowi bez względu na narodowość, religię czy wiek. Dzieciom przysługują więc takie same prawa jak dorosłym. Jednak w 1989 roku uznano, że dzieci ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną potrzebują specjalnego traktowania i troski, potrzebują wobec tego „własnego dokumentu” określającego ich prawa – tak powstała *Konwencja o prawach dziecka*. Prawa zawarte w Konwencji przysługują każdemu dziecku i nikt nie może ich dziecku pozbawić. Niezależnie od praw dziecka określonych w *Konwencji o prawach dziecka*, każde dziecko jest chronione przez obowiązujący w danym państwie system prawny. O ile prawa dziecka dotyczą relacji dziecko państwo, o tyle inne sfery życia dziecka i ich ochrona jest regulowana przez odpowiednie kodeksy i ustawy. W przypadku nieprzestrzegania *Konwencji o prawach dziecka* mówimy o naruszeniu praw dziecka np: utrudnianie dziecku z niepełnosprawnością dostępu do edukacji. W przypadku nieprzestrzegania obowiązującego prawa np. przemocy rówieśniczej – pobiciu lub okradzeniu

dziecka – mówimy o naruszeniu prawa. **Relacja państwo-dziecko** Prawa dziecka dotyczą relacji państwo dziecko. Oznacza to, że państwo musi zapewnić dziecku możliwość korzystania z przysługujących mu praw, a wszystkie instytucje państwowe i ich przedstawiciele: np. policjanci, sędziowie, lekarze, nauczyciele, urzędnicy etc. muszą przestrzegać praw dziecka, bo tak stanowi prawo. Na przykład, jeżeli mówimy o prawie do prywatności, oznacza ono między innymi, że pielęgniarka nie może przekazywać danych o zdrowiu dziecka osobom nieupoważnionym, informacje o problemach z nauką powinny być przekazywane bezpośrednio rodzicom czy opiekunom dziecka, a nie podczas spotkania z innymi rodzicami. Prawo do wyrażania własnych poglądów w sprawach, które dotyczą dziecka, oznacza, że państwo powinno umożliwić dziecku swobodę wypowiedzi. Dotyczy to zarówno procedur sądowniczych (gdzie dochodzi do decyzji o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej), jak i procedur na szczeblu lokalnym (gdzie powinien znajdować się plac zabaw, boisko etc.) **Prawa dziecka a**

relacje z rodzicami Prawa dziecka określone w *Konwencji o prawach dziecka* nie kolidują z prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z ich wartościami i światopoglądem, chyba, że dochodzi do sytuacji niebezpiecznych, groźnych dla dziecka lub niezgodnych z prawem: zaniedbania, krzywdzenia, zmuszania do pracy zarobkowej, unikania obowiązku szkolnego itp. To najczęściej rodzice lub opiekunowie reprezentują dziecko przed organami państwa i jako

pierwsi zgłaszają łamanie jego praw. **Czy znajomość praw dziecka wpływa na jego życie** Dziecko znające swoje prawa jest w stanie świadomie z nich korzystać. Zaczyna rozumieć, że jest traktowane podmiotowo, a nie przedmiotowo, że ma prawa, które muszą być respektowane. To niezwykle ważne bo w ten sposób budujemy społeczeństwo obywatelskie. Jednocześnie dziecko świadome swoich praw jest w stanie łatwiej obronić się przed przemocą, krzywdzeniem, dyskryminacją, bo wie, że ma do tego prawo i że są instytucje, które powinny mu pomóc. **Prawa**

a obowiązki Prawa dziecka i obowiązki to dwie odrębne rzeczy. To, że dziecko ma prawa określone w Konwencji o prawach dziecka nie zależy od tego, czy wykonuje swoje obowiązki czy nie (choć powinno to robić). Prawa dziecka nie powinny naruszać lub ograniczać praw innych.

Konwencja o prawach dziecka Najważniejszym aktem prawnym, który określa prawa dziecka, jest *Konwencja o prawach dziecka*. Potocznie nazywa się ją światową konstytucją praw dziecka. Została uchwalona 20 listopada 1989 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Wszystkie 192 kraje, które zdecydowały się ratyfikować ten dokument, zobowiązały się do respektowania i realizowania jego zapisów. Polska uczyniła to w 1991 roku. Konwencja jest dokumentem w pewnym sensie rewolucyjnym, bo po raz pierwszy zostały w niej uwzględnione prawa i wolności osobiste dziecka, takie jak np. prawo do prywatności, swobody wypowiedzi etc. Konwencja wprowadziła też mechanizm kontroli respektowania praw dziecka przez poszczególne państwa. Są one zobowiązane do składania raportów z wykonywania Konwencji, rozpatrywanych następnie przez specjalnie powołany w tym celu Komitet Praw Dziecka z siedzibą w Genewie. Konwencja zakłada, że dzieci nie są w pełni dojrzałe i na tyle świadome, by same mogły o siebie zadbać, przez co należy im się szczególna opieka i ochrona. Najważniejsze zasady, które przestrzegali twórcy Konwencji, to: zasada kierowania się zawsze dobrem dziecka oraz zasada równości wobec prawa wszystkich dzieci niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania. Polska była inicjatorem i pomysłodawcą stworzenia *Konwencji o prawach dziecka*, dlatego też spoczywa na nas szczególna rola, aby prawa dziecka były w Polsce znane i przestrzegane.

HISTORIA PRAW DZIECKA

Prekursorzy prawa dziecka Prawa dziecka były przedmiotem rozważań i refleksji wielu wybitnych pedagogów i myślicieli. Jednym z nich był Janusz Korczak, znany na świecie prekursor walki o prawa najmłodszych. Mówił, że „dziecko nie jest przyszłym człowiekiem, ale człowiekiem”, w związku z tym, tak samo jak osobom dorosłym, dzieciom przysługują prawa. Z kolei Jan Jakub Rousseau sformułował myśl, która po dziś dzień powinna być aktualna: „Mniej mówmy o obowiązkach dzieci, a więcej o ich prawach”. Warto ją przypominać, gdyż nawet dzisiaj można spotkać się z opiniami, że przyznanie dzieciom praw musi prowadzić do odebrania autorytetu rodzicom i wychowawcom.

Historia praw dziecka – początki Historia praw dziecka nie jest zbyt długa, sięga bowiem przełomu XVIII i XIX wieku, kiedy to ukształtowało się społeczne przekonanie o konieczności zapewnienia dzieciom specjalnej ochrony oraz opieki. Wcześniejsze epoki nie były dla nich tak łaskawe. Przez długi czas, począwszy od średniowiecza, hołdowano przekonaniu, że dziecko jest dopiero „materiałem” na człowieka, przez co wymaga surowego traktowania i dyscypliny. Dzięki takiemu postępowaniu miało wyrosnąć na pełnowartościową istotę ludzką. Pomimo tego, że rodziło się wiele dzieci, niewiele z nich miało szansę dożyć wieku kilku lat. Wynikało to nie tylko z trudnych warunków sanitarnych i materialnych lecz również z braku należytej opieki i troski.

Historia Mary Ellen Wilson i pierwsze inicjatywy Impulsem, który przyczynił się do zmiany nastawienia oraz zapoczątkował w XIX wieku działalność międzynarodowego ruchu na rzecz ochrony praw dzieci, była historia 8-letniej dziewczynki – Mary Ellen Wilson z Baltimore. Była ona notorycznie bita przez swoją matkę, a pomoc uzyskała od członków lokalnego oddziału stowarzyszenia przeciwdziałania okrucieństwu wobec zwierząt. Pod wpływem tamtych wydarzeń, od 1894 roku w USA powstało ponad 200 różnych inicjatyw, których celem było zapewnienie dzieciom ochrony przed przemocą. Zaczęto traktować dzieci jak pełnowartościowe osoby, które wymagają szczególnej opieki ze względu na młody wiek, a także odpowiednich warunków życia, pozwalających na ich prawidłowy rozwój. Państwo, samorządy i organizacje społeczne postawiły sobie za cel działanie na rzecz dobra dzieci i przestrzegania ich praw do godziwego życia.

Od pierwszych inicjatyw do Konwencji o prawach dziecka Stopniowo także w innych krajach zaczęły powstawać organizacje chroniące dzieci i walczące w imię ich praw. Od 1880 roku działały w Europie międzynarodowe towarzystwa (kryminologów, sędziów dla nieletnich, opieki nad dziećmi porzuconymi i bezdomnymi), które pracowały nad złagodzeniem prawa karnego dla nieletnich, zakładaniem placówek opiekuńczo – wychowawczych itp. Pierwszy zapis dotyczący praw dziecka pojawił się w 1924 roku w Deklaracji Genewskiej. Niemniej jednak najważniejszym, kompleksowym dokumentem określającym prawa dziecka jest Konwencja o prawach dziecka uchwalona w 1989 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.

Najważniejsze daty 1924 Zgromadzenie Ogólne Ligi Narodów przyjęło Deklarację Praw Dziecka (zwaną Genewską). 1946 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych powołało organizację UNICEF 1948 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwaliło Powszechną Deklarację Praw Człowieka 1950 powstanie Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (ratyfikowana przez Polskę w 1993 r.)1959 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych proklamowało Deklarację Praw Dziecka, która jest rozszerzeniem Deklaracji Genewskiej 1978 Polska złożyła propozycję projektu Konwencji o prawach dziecka.

1989 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło Konwencję o prawach dziecka, która weszła w życie w 1990 r., Polska ratyfikowała ją w 1991 r. 1990 Światowy Szczyt w Sprawie Dzieci w Nowym Jorku. 1996 Europejska Konwencja o Wykonywaniu Praw Dzieci. Weszła w życie w 2000 r., ratyfikowana przez Polskę w 1997 r. 2000 stworzenie dwóch protokołów fakultatywnych do Konwencji o Prawach Dziecka – dotyczących angażowania dzieci w konflikty zbrojne i handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i pornografii.

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA

Czy wiesz, że masz prawa zagwarantowane przez państwo, które są

spisane w dokumencie nazwanym Konwencją o prawach dziecka? Jeżeli nie wiedziałeś, przeczytaj uważnie ten dokument. Konwencja o prawach dziecka to międzynarodowa umowa opisująca Twoje prawa. Państwa, które ją podpisały, muszą przestrzegać zawartych w niej praw. Każde prawo jest ujęte w osobny punkt, który w akcie prawnym, jakim jest ta Konwencja, nazywany jest „artykułem”. Żeby łatwiej czytało Ci się ten dokument, poszczególne prawa zostały posegregowane tematycznie.

KOMU PRZYSŁUGUJĄ PRAWA DZIECKA

Artykuł 1 Wszystkie prawa zawarte w tej Konwencji przysługują Ci, dopóki jesteś dzieckiem, czyli do ukończenia 18 roku życia. **Artykuł 2** Prawa, o których jest mowa w tej Konwencji, mają wszystkie dzieci, bez wyjątku, a więc również Ty; bez względu na to, kim jesteś, gdzie mieszkasz, czym zajmują się Twoi rodzice, jakim mówisz językiem, jaką wyznajesz religię, jakiej jesteś płci, czy jesteś w pełni sprawny, czy też nie, czy jesteś bogaty, czy biedny. Wszystkie dzieci są równe wobec prawa i nikogo nie można dyskryminować.

KTO ODPOWIADA ZA OCHRONĘ TWOICH PRAW

Artykuł 3 Wszystkie instytucje i urzędy zajmujące się sprawami dzieci powinny w swoich działaniach kierować się Twoim dobrem i dobrem innych dzieci. **Artykuł 4** Państwo ma obowiązek przestrzegania Twoich praw.

PRAWO DO ŻYCIA I TOŻSAMOŚCI

Artykuł 6 Masz prawo do życia. Państwo powinno zapewnić Ci odpowiednie warunki do życia i rozwoju. **Artykuł 7** Po Twoich narodzinach powinien zostać sporządzony akt urodzenia. Od momentu narodzin masz prawo do imienia i obywatelstwa. Masz prawo, jeżeli jest to tylko możliwe, poznać swoich rodziców i być przez nich wychowywany. **Artykuł 8** Państwo powinno

respektować Twoje prawo do tożsamości, czyli między innymi: imienia, nazwiska, obywatelstwa i powiązań rodzinnych.

PRAWO DO WYCHOWANIA W RODZINIE

Artykuł 5 Twoi rodzice lub opiekunowie powinni jak najlepiej wspierać Twój rozwój i uczyć Cię, jak korzystać z przysługujących Ci praw. Państwo ma obowiązek uszanować prawo Twoich rodziców i opiekunów do kierowania Twoim rozwojem. **Artykuł 9**

Masz prawo mieszkać ze swoimi rodzicami, chyba że nie jest to dla Ciebie dobre (np. jesteś krzywdzony). Jeśli Twoi rodzice mieszkają osobno, masz prawo utrzymywać kontakt z każdym z nich, chyba że to byłoby dla Ciebie szkodliwe. **Artykuł 10** Jeśli Ty i Twoi rodzice zostaliście rozdzieleni i mieszkacie w różnych krajach, macie prawo utrzymywać ze sobą kontakt i odwiedzać się, a także zamieszkać w jednym kraju i być razem. **Artykuł 11** Państwo ma obowiązek chronić Cię przed nielegalnym uprowadzeniem za granicę bez zgody rodziców.

Artykuł 18 Oboje rodzice są odpowiedzialni za Twoje wychowanie i właściwy rozwój. Zawsze powinni kierować się Twoim dobrem. Państwo powinno ich w tym wspierać oraz pomagać im np. zapewniając powstanie odpowiedniej liczby przedszkoli, szkół, przychodni. etc. **Artykuł 20** Jeśli rodzice nie mogą się Tobą opiekować, państwo musi Ci zapewnić specjalną ochronę, pomoc i opiekę zastępczą. Ci, którzy się Tobą opiekują, powinni szanować Twoją kulturę i religię.

PRAWO DO WYRAŻANIA WŁASNYCH POGLĄDÓW

Artykuł 12 Masz prawo wypowiadać swoje zdanie w sprawach, które Ciebie dotyczą, a dorośli powinni go wysłuchać i wziąć je pod uwagę. Nawet w postępowaniu przed sądem. **Artykuł 14** Masz prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania, ale nie może to ograniczać praw innych osób. Twoi rodzice powinni pomóc Ci wybrać najlepszą drogę rozwoju, która jest zgodna z przysługującymi Ci prawami. **Artykuł 15** Masz prawo zapisania się do różnych stowarzyszeń, o ile nie ogranicza to praw innych osób.

PRAWO DO PRYWATNOŚCI

Artykuł 16 Nikt nie ma prawa do ingerencji w Twoją prywatność, chyba że robi to ze względu na dobro Twoje lub Twoich bliskich.

PRAWO DO INFORMACJI

Artykuł 13 Masz prawo do swobody wypowiedzi w każdej formie – ustnej, pisemnej, rysunkowej etc. oraz prawo do zdobywania i przekazywania informacji. **Artykuł 17** Masz prawo do uzyskiwania informacji z różnorodnych źródeł. Gazety, książki, radio, telewizja, Internet i wszelkie inne media skierowane do dzieci powinny dostarczać Ci takie informacje, które są zrozumiałe i nie wyrządzają Ci krzywdy.

DOBRO DZIECKA JAKO CEL NAJWYŻSZY

Artykuł 21 W przypadku adopcji najważniejsze jest Twoje dobro. Te same prawa i zasady odnoszące się do traktowania Ciebie powinny obowiązywać zarówno w kraju, w którym się urodziłeś, jak i w innym kraju, w którym miałbyś zamieszkać po adopcji. **Artykuł 22** Jeśli znalazłbyś się w jakimś kraju jako uchodźca (byłeś zmuszony wyjechać ze swojej ojczyzny, bo tam groziło Ci niebezpieczeństwo), należą Ci się takie same prawa, jak dzieciom, które urodziły się w kraju, do którego przybyłeś. **Artykuł 23** Jeśli jesteś dzieckiem z jakąkolwiek niepełnosprawnością, powinieneś mieć zapewniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, do edukacji, przygotowania zawodowego i rekreacji. Powinieneś mieć zapewnione życie w warunkach gwarantujących godność i umożliwiających Ci osiągnięcie niezależności. **Artykuł 25** Jeśli nie znajdujesz się pod opieką rodziców, tylko mieszkasz na stałe lub czasowo poza swoim rodzinnym domem, np. w placówce opiekuńczej, masz prawo do tego, aby sprawdzano, jakie masz tam warunki, jak jesteś leczony, a także, czy sytuacja, z powodu której tam się znalazłeś, nie uległa zmianie.

PRAWO DO GODZIWYCH WARUNKÓW SOCJALNYCH

Artykuł 24 Państwo powinno zapewnić Ci dostęp do jak najlepszej opieki zdrowotnej i udogodnień w zakresie leczenia chorób i rehabilitacji zdrowotnej. **Artykuł 26** Masz prawo do

otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa, jeśli Ty i Twoja rodzina jesteście ubodzy lub znajdujecie się w trudnej sytuacji życiowej. **Artykuł 27** Masz prawo do życia w warunkach zapewniających Ci właściwy rozwój fizyczny i psychiczny. Główną odpowiedzialność za to ponoszą Twoi rodzice. Państwo powinno wspierać rodziny, których nie stać na zapewnienie dzieciom odpowiedniego poziomu życia.

PRAWO DO EDUKACJI

Artykuł 28 Masz prawo do nauki. Nauczanie podstawowe powinno być obowiązkowe i bezpłatne dla wszystkich dzieci. **Artykuł 29** Edukacja powinna sprzyjać rozwojowi Twojej osobowości, Twoich zdolności i umiejętności. Powinna także rozwijać szacunek dla praw człowieka, rodziców oraz kultury i kraju, z którego pochodzisz. Poprzez odpowiednią edukację powinieneś uczyć się także tolerancji, życia w pokoju oraz ochrony środowiska naturalnego.

Artykuł 30 Masz prawo do poznawania i korzystania z kultury, nauki i języka Twojej rodziny oraz wyznawania i praktykowania własnej religii. Nie jest istotne, czy w kraju, w którym mieszkasz, jest dużo czy mało osób, które myślą podobnie jak Ty.

PRAWO DO ODPOCZYNKU

Artykuł 31 Masz prawo do wypoczynku i czasu wolnego oraz uczestnictwa w zabawach i zajęciach rekreacyjnych.

OCHRONA PRZED PRZEMOCĄ

Artykuł 19 Masz prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem. Nikt nie ma prawa Cię bić, prześladować i wykorzystywać w celach seksualnych. **Artykuł 32** Masz prawo do ochrony przed wykonywaniem pracy, która jest niebezpieczna, szkodliwa dla Twojego zdrowia lub przeszkadza Ci w nauce. Jeśli pracujesz, masz prawo do odpowiednich warunków pracy (bezpieczeństwa i higieny) oraz sprawiedliwej zapłaty. **Artykuł 33** Nikt nie ma prawa angażować Cię w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania. Policja, nauczyciele i inne służby mają za zadanie chronić Cię przed dostępem do nich. **Artykuł 34** Masz prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania seksualnego. Nikt nie ma prawa dotykać Cię w sposób, którego sobie nie życzysz i nakłaniać lub zmuszać Cię do kontaktów seksualnych. **Artykuł 35** Obowiązkiem państwa, w którym mieszkasz, jest ochrona Ciebie i innych dzieci przed porwaniem i sprzedażą. Policja i inne służby państwowe powinny przeciwdziałać wszelkim próbom uprowadzenia Cię czy sprzedania. **Artykuł 36** Masz prawo do ochrony przed wszystkimi innymi formami wyzysku, które naruszają Twoje dobro. **Artykuł 39** Jeżeli jesteś ofiarą wojny, torturowania, wyzysku czy zaniedbania masz prawo do szczególnej pomocy i opieki. Państwo powinno zadbać, abyś mógł odzyskać zdrowie fizyczne i psychiczne w warunkach poszanowania Twoich praw i Twojej godności.

OCHRONA PRZED KONFLIKTEM ZBROJNYM

Artykuł 38 Jeśli nie masz 15 lat, państwo nie może rekrutować Cię do wojska i musi chronić Cię przed bezpośrednim udziałem w działaniach zbrojnych.

OCHRONA W PROCESIE KARNYM

Artykuł 37 Jeżeli złamałeś prawo, nie powinieneś przebywać w więzieniu z dorosłymi i masz prawo utrzymywać kontakt ze swoją

rodziną oraz prawo do pomocy prawnej lub innej np. psychologa. Masz prawo zgłaszać sytuacje, w których jesteś źle traktowany. **Artykuł 40** Jeżeli złamałeś prawo (Sąd może Cię skazać tylko za bardzo poważne przestępstwa), powinieneś uzyskać pomoc prawną i być właściwie traktowany przez system sprawiedliwości.

PRAWO DO ZNAJOMOŚCI SWOICH PRAW I POWOŁYWANIA SIĘ NA INNE

Artykuł 41 Jeśli prawo Twojego kraju zapewnia lepszą ochronę i realizację Twoich praw niż artykuły tej Konwencji, to prawo Twojego kraju powinno obowiązywać w pierwszej kolejności.

Artykuł 42 Masz prawo znać swoje prawa! Państwo powinno zadbać, aby prawa zawarte w tej

Konwencji były znane zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. Konwencja o prawach dziecka zawiera łącznie 54 artykuły. Artykuły 43-54 dotyczą tego, jak dorośli i państwo powinni współpracować, aby prawa Twoje i innych dzieci były przestrzegane i chronione. * Prawa przedstawione w tej publikacji nie są dosłownym powtórzeniem artykułów Konwencji o prawach dziecka, tylko ich omówieniem.

TELEFONY ZAUFANIA – Gdzie możesz szukać pomocy?

Niebezpieczne sytuacje

- **Numer 112** to numer alarmowy, pod który możesz zadzwonić, gdy znajdziesz się w niebezpiecznej sytuacji. Zadzwoń pod ten numer, jeśli uważasz, że potrzebna jest interwencja policji, straży pożarnej lub pogotowia. **Ofiary i świadkowie przemocy**

- **Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 0 800 12 12 12** to telefon skierowany do wszystkich dzieci, które potrzebują pomocy. Jeśli zadzwonisz pod ten numer, będziesz mógł/mogła porozmawiać ze specjalistą, który postara Ci się pomóc. Numer 0 800 12 12 12 jest **bezpłatny**, jeśli dzwonisz z telefonu stacjonarnego lub telefonów komórkowych sieci Orange. Telefon działa od poniedziałku do piątku w godzinach **8:15-20:00**.*

- **Fundacja „Dzieci Niczyje” 116 111** Fundacja uruchomiła **bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży**. Jeżeli czujesz się krzywdzony i potrzebujesz pomocy – możesz zadzwonić pod numer 116 111. Specjaliści porozmawiają z Tobą o każdym problemie, z którym nie potrafisz sobie poradzić i udziela Ci pomocy. Telefon działa od poniedziałku do piątku w godzinach 12.00-20.00*. Pytania możesz też zadawać przez stronę internetową: www.116111.pl

- **Niebieska linia 0 801 12 00 02** To numer, pod który mogą dzwonić ofiary **przemocy w rodzinie** a także osoby, które usłyszały o takiej przemocy lub są jej świadkami. Płatny jest pierwszy impuls połączenia (według stawki operatora). Telefon jest czynny od poniedziałku do soboty w godzinach 8:00-22:00 oraz w niedziele i święta w godzinach 8:00-16:00.*

Zagrożenia w Internecie, zgłoszenia nielegalnych treści w Internecie

- **Dyzurnet.pl** To punkt kontaktowy, w którym możesz zgłaszać informacje o wszystkich **nielegalnych i niepokojących Cię treściach znalezionych w Internecie**. Jeśli specjaliści z dyzurnet.pl uznają, że znalezione przez Ciebie treści są nielegalne – poinformują o tym policję lub prokuraturę. Twoje zgłoszenie może być anonimowe, to znaczy, że nikt nie dowie się o tym, że to Ty zgłosiłeś nielegalne treści. Nielegalne treści zgłoś za pomocą formularza internetowego: http://www.dyzurnet.pl/zglos_nielegalne_tresci.html. Możesz także napisać maila na adres: dyzurnet@hotline.org.pl lub zadzwonić pod **całodobowy** numer telefonu: **0 801 615 005**. Koszt jak w przypadku połączenia lokalnego.

- **Fundacja Kidprotect.pl** Jeżeli podczas korzystania z Internetu zetknąłeś się z pedofilem lub podejrzewasz, że mógł to być pedofil – koniecznie zgłoś tę informację na stronie internetowej: www.hotline.stoppedofilom.pl. Możesz zrobić to anonimowo. Specjaliści ustalą, czy faktycznie mogło dojść do przestępstwa. Jeśli tak – niezwłocznie przekażą sprawę policji.

- **Helpline**

- www.helpline.org.pl; **0 800 100 100**. Helpline pomaga młodym internautom w sytuacjach, gdy spotykają się z **zagrożeniami w Internecie oraz podczas korzystania z telefonów komórkowych**. Na stronie internetowej znajdują się porady na temat za- pobiegania niebezpiecznym sytuacjom, a także informacje o tym, jak radzić sobie, gdy taka sytuacja już Cię spotka. Połączenie z numerem 0 800 100 100 jest bezpłatne, jeśli dzwonisz z telefonu stacjonarnego lub z telefonów komórkowych Orange. Telefon działa od poniedziałku do piątku w godzinach 11:00-16:00*.

Narkotyki, uzależnienia

- **Monar 0 801 199 990** Ogólnopolski Telefon Zaufania Narkotyki – Narkomania, to numer, pod którym uzyskasz pomoc oraz wsparcie, jeśli Twój problem związany jest z **narkotykami i uzależnieniem od narkotyków**. Możesz zadzwonić zarówno wtedy, gdy problem dotyczy Ciebie, jak i wtedy, kiedy zauważysz, że problem z narkotykami ma osoba w Twoim otoczeniu. Telefon jest czynny codziennie od 16:00 do 21:00*. Koszt całego połączenia – 35 gr.